

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РК ЛІ. Ч. 120. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, Четвер, 22-го червня 1944.

No. 120. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, June 22, 1944.

VOL. LI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1018 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA

FIVE CENTS ELSEWHERE

РІЗКА ВІДПОВІДЬ ГОЛА НА БРИТІЙСЬКИЙ ЗАКИД

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Корделл Геллз змінив відкинув всякі пояснення до небувало закиду, видвигненого проти Злучених Держав британським міністром продукції Олівером Литлтоном. Литлтон сказав на зібранні Американської Торгової Палати в Лондоні, що Америка спровокувала Японію до війни. На це Гол відповів, що „заява Литлтона є цілковито помилкова щодо фактів і не нікаже правдивого наставлення Злучених Держав як в початковій фазі воєнного підготування Німеччини й Японії для добуття світу так і в нинішнім наїзді обох згаданих держав на чужі краї“.

У статті, оголошеній прилюдно, каже між іншим Секретар Гол так: „Наш уряд від початку до кінця мав на увазі одну політику, а це оборону перед швидко зростаючою небезпечкою для краю. Японія від літ переводила загально знану програму завоювань. Вона заняла в 1931. р. Манчжурію, в 1937 папала на Китай, в 1940 наїхала на Індокіин, а вкінці в 1941. р. вона папала без провокації на Перл Гарбор, що є територією Злучених Держав“.

З Лондону напіли висті, що промова Олівера Литлтона, в якій він видвигнув закид на адресу Злучених Держав, не містила в першій частині цього закиду і промовець додав її від себе власні вчасні виголошення промови. Вона викликала зовсім зрозуміле здивування і потрясла цілим міністерством закордонних справ. Цілий уступ, який Литлтон сказав без попереднього написання звучить так: „Америка не була ніколи справді неутралною. Не було сумніву, по чий стороні були її симпатії і це є перекручуванням історії твердити, що Злучені Держави були приневолені вступити в війну. Америка провокувала Японію до цього ступня, а Японія була приневолена до нападу“.

СТЕЙТ КУПІВ БОНДІВ ЗА СТО МІЛІОНІВ.

НЬО ЙОРК. — Вчасі, коли місто Нью Йорк напружило свої зусилля, на кампанію за П'яту Позичку і сума закуплених бондів перейшла марку сто мільйонів доларів, губернатор стейту Дюї проголосив план, на підставі якого стейт інвестує в свої фонди теж сто мільйонів у воєнних бондах. Департамент скарбу з Вашингтону прислав повідомлення що загальна сума бондів дійшла до висоти 964 мільйонів.

ЛІТАК ДЛЯ ВИСОКИХ ДОСТОЙНИКІВ, АЛЕ НЕ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Команда армії тримає готовий великий чотиримоторний перевозний літак в повнім виряді і з усіми вигодами на якусь важку подорож для високих достойників американського уряду в зв'язку з військовою й дипломатичною конференцією. Вістка про готовість літака дійшла до прилюдного відома, коли газетарські репортери повідомили Білий Дім і департамент війни про поголоску, яка рознеслася по столиці, що президент Рузвельт дістав спеціальний літак для свого вжитку. Секретар Стефан Ирлі заявив, що наскільки він знає літак не є призначений для президента.

Водночас появилася вістка, що Комітет Народного Мандату для Міжамериканського Миру й Співділання візав президента Рузвельта, щоб він скликав дорадчі збори представників американських республік для обговорення засад миру для Західної півкулі.

АМЕРИКАНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ КУПИВ ДІМ.

НЬО ЙОРК. — Американсько-Російський Інститут для Культурних Зв'язків із Советським Союзом закупив дім під ч. 58 при Парк евеню. Там буде приміщена бібліотека з безплатним доступом для публіки і школа російської мови. — Інститут заложений ще в 1926. році, а в летючках з поясненням його діяльності згадується про потребу освідомлення американськх публіки про Советський Союз.

ЧИСЛО РОБІТНИКІВ У ВОЄННИХ ФАБРИКАХ ЗМЕНШАЄТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Біжучого року помітне зменшення робітників по воєнних фабриках пересячно по 100,000 місячно, як це проголошує департамент торгівлі. В невоєнних підприємствах спадає число робітників по 50,000 місячно. Не зважаючи на те, ще таки дається відчувати недостача робітників в деяких підприємствах.

ЮНРА ПОМАГАЄ БІЖЕНЦЯМ.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Ріліфу й Реабілітації Об'єднаних Держав (ЮНРА) вже розпочала свою титанічну працю допомоги воєнним біженцям у цих територіях, що їх заняли альянтські війська.

Зорганізовано Українсько-Американський Допомоговий Комітет

НЬО ЙОРК. — В готелю Пенсильванія відбулися вівторок 20. червня наради Ініціативного Комітету для введення в життя постійного Українсько-Американського Допомогового Комітету, який має вести допомогову акцію для українців, діткених війною на рідних землях і поза їх межами. Нарадам проводив голова Українського Конгресового Комітету Степан Шумейко. Він подав до відома, що у виконанні ухвали Другого Українського Конгресу, що відбувся у Філадельфії, Український Конгресовий Комітет почувається до обов'язку дати ініціативу до створення Українського Допомогового Комітету, аполітичної, чисто харитативної й від У. К. Комітету незалежної інституції. Саме для цієї цілі скликано отсі збори.

Після цього фін. секр. У. К. Комітету Богдан Катамай відчитав звіт спеціальної делегації У. К. К., складеної з д-ра Л. Цегельського і пані Олени Штогрин, до установ у Вашингтоні для розсліду, як таку гуманітарну акцію можна повести. Додаткові інформації подав касер У. К. К., Дмитро Галиччін, після чого передискутовано всесторонню всі можливості організації й допомогової акції. В результаті прийнято одногласно резолюцію про konieczність негайної зорганізувати окремого допомогового комітету. Намічено загальний пачерк складу і організації такого комітету. Потім приступлено до вибору уряду цього допомогового комітету.

В склад уряду ввійшли: д-р Володимир Галан з Філадельфії, голова; д-р Неоніла Пелехович-Гайворонська з Форест Гіллс, Н. Й. і Юлія Маньоська з Балтимору, Мд., заступниці голови; д-р Павло Дубас з Філадельфії, секретар; Євген Рогач з Філадельфії, скарбник. До контрольної комісії ввійшли: Роман Слободян з Елізабет, Н. Дж., Василь Шабатура з Пітсбург, Па., Анастасія Вагнер з Джерзі Сіті, Н. Дж. та Ізабелла Бенцаль з Нью Йорк, Н. Й.

Як радні ввійшли: Марія Бізнак, з Нью Йорку; Андрій Мельник, з Нью-Бритен, Конн.; Анна Настюк з Юніон, Н. Дж.; Ева Піддубчинич з Джерзі Сіті; Марія Сталена і Платон Стасюк з Нью Йорку; Ірина Таранська з Філадельфії; Семен Угорчак з Брукліна, Н. Й.

Комітет рішич порозумітися з українськими комітетами й організаціями по різних стейтах та місцевостях для доповнення свого складу як також скласти статут та правилник і постаратися за чартер. Осідком комітету буде Філадельфія.

Посилени чутки про фінсько-російські переговори

СТОКГОЛЬМ. — З фінської столиці знову приходять висті про бажання Фінляндії погодитися з Росією. Говориться, що Фінляндія вже складає „мировий кабінет“, на чолі котрого стане д-р Генрік Рамсай, теперішній міністер внутрішніх справ, і цей негайно поведе мирні переговори. До Лондону прийшли навіть висті, що ініціативу для створення такого кабінету подав маршал Манергайм, видно переконаний про безнадійність дальшого збройного опору червоної армії. Новим тончком для таких вистей є добуття червоною армією порту Віборгу.

Скільки правди не було б у цих донесеннях, нема сумніву, що положення в столиці Фінляндії незвичайно „делікатне“ та що події там розвиваються з незвичайною скорістю.

Тимчасом Москва заперече висті, немовби Фінляндія почала якінебудь мирні переговори. З Вашингтону доносять, що фінський посол Проконне дістав уже свій паспорт від департаменту стейту й збирається до візду з Америки; це сильно ослабляє надію Фінляндії на вжиття Америки за свого посередника.

Польський уряд на вигнанні реформується для милого ока советів

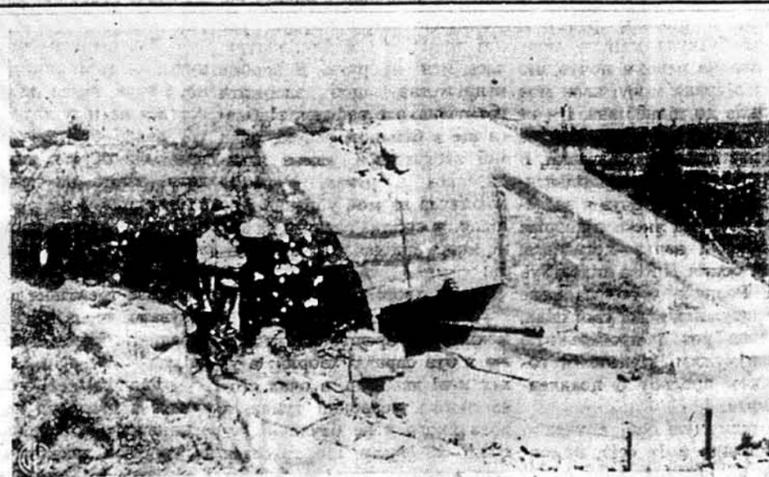
ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнанні зробив поважне уступство советському уряду, коли президент Рачкевіч заповів, що він іменує собі незалогового нового наступника на місце генерала Сосніковського. Має ним бути „визначний польський демократ“, котрий ще є в Польщі. Генерал Сосніковскі останеться в польським уряді тільки командантом польських збройних сил. Він був наступником президента ще від 1939 року.

Бритійська преса вітає ці перемишлі в польському уряді як поступ до налагодження польсько-советських взаємин.

Французький комітет сподівається перенестись незадовго до Франції

АЛЖІР. — Французький Комітет Національного Визволення збирається перенестись незадовго до Франції; задумує він зробити це зараз, як тільки альянтські війська визволять якийсь більше місто. Він теж сподівається, що Альянти визнають Комітет тимчасовим фактичним урядом Франції.

У політичних кругах звертають тимчасом загальну увагу на те, що советський уряд не визнає Комітету тимчасовим урядом французької республіки, як це він мав незадовго зробити. Відомий журналіст Пертінакс каже, що советський уряд признав Францію сферою впливів Британії й Америки, за що він жде від них признання Сходу сферою, в якій совети мають мати більшу руку.

ХТО КАЗАВ, ЩО НЕ МОЖНА ДОБУТИ? — Націстична пропаганда казала, що німецької оборонної лінії на західнім побережжю Європи ніхто не зможе добути. На світлі альянтський вояк стоїть на сторожі коло такого одного форту, який пропаганда Гітлера проголосила неможливим до добуття.

АМЕРИКАНЦІ ПІД ШЕРБУРГОМ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІАНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Американська піхота, піддержувана незвичайно сильним артилерійним огнем, підійшла вже під самі окраїни Шербурга й всадовилася на позиціях, віддалених усього на 7 миль від центра цього важного атлантського порту. На південний захід від міста вони дійшли вже до Вастевілю, що лежить усього 4 милі від границь Шербурга. Нічю американські патрулі продираються крізь німецькі лінії на півтретя милі до порту.

Ці поступи американських військ є доказом, що вони вже пробілись крізь зовнішні оборонні лінії міста. Ворог не пробує евакувати міста, але видимо старається знищити портові приспосіблення.

На південно-західному секторі альянтської інвазійної лінії в Нормандії британці добули найово Тілісір-Сель та добилися під Готот-ле-Бак.

МАСОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ РЕЙД НА ОСІДОК „РОБОТІВ“

ЛОНДОН. — Альянти кинули проти інсталяцій для висилки безпильотних літаків-бомб на Англію найбільшу силу літаків цієї війни. Вони бомбардували плянково цілу околицю Па де Кале. Дві тисячі важких бомбовиків узяло участь у цьому рейді.

Крім цього того самого дня альянтські літаки били ще по нафтових збірниках у західній Німеччині. З цілоденних операцій не вернулося 47 бомбовиків і 10 боевиків, але підчас них знищено 67 ворожих літаків. 20 бомбовиків осіло на територію Швеції.

Ворог ставить в Італії ізольований опір.

РИМ. — Бритійська восьма армія стала очищувати околицю Перуджі з ворога, котрий ставить там опір тільки в ізольованих місцях.

Американські відділи, які йдуть західним поберезжям, далі підсуюються ближче до Гросета. Вони стрічаються тільки зо слабим опором.

Над Адриатиком альянтські війська дійшли до ріки Сесіна.

Російські війська заняли виборг

ЛОНДОН. — Червона армія заняла в Карелії фінський порт Виборг і 60 інших місцевостей.

Заняття Виборгу вважається тут малою не смертним ударом Фінляндії, бо в першій фінсько-російській війні Фінляндія пішла зараз на мирові переговори, як тільки Росія здобула Виборг.

Наближається рішальний бій флоту на тихому океані

ПЕРЛ ГАРБОР. — Адмірал Німіц заявив у своїм комунікаті, що між островами Маріанас і Філіппінами зочено великі відділи японської флотії, а може й цілу японську флотію.

Комунікат іншими словами каже сподіватися, що довго вижиданий рішальний бій між американською й японською флотією наближається. Німіц дав теж до зрозуміння, що ворог уже дізнав від нас деяких ударів.

Половина Сайпану занята.

Останні комунікати, видані в вівторок сполудня, кажуть, що американські моряки й піхота далі досувуються на острові Сайпані та що вони заняли вже половину цього стратегічного важного острова. Японський гарнізон острова видимо значно ослаб.

Всі летнища на Біаку в наших руках.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА НОВІЙ ГВІНЕІ. — Американські війська на острові Біаку повернули ліве крило ворога й залляли два останні ворожі летнища на острові, що лежить коло Бореку й Соріда. Японська оборона летнищ заломалася під одночасним наступом піхоти й повзів. Ворожі втрати на острові кольосальні.

Посідання острова дає американцям летнище, віддалене всего на 800 миль від південного кінця Філіппін.

Нова „секретна зброя“ Гітлера?

ЛОНДОН. — У тиждень після випущення в світ „роботів-бомберів“ німці почали вживати проти британських бомбовиків, що бомбардували німецькі позиції в Франції, якоїсь нової зброї. Проти літаків вистрілюється в повітря стрільно, яке виглядає на скринку, а яке на висоті 6,000 до 7,000 стіп розривається й викидає на всі боки металеві пасочки. Вони мають відай на цілі псувати пропелери альянтських літаків. Бритійський комунікат про цю нову Гітлерову секретну зброю кінчиться словами: „Зброя зовсім безскупотчна“.

Японці заняли чангшу.

ЧУАНКІНГ. — Японська велика офензива в Китаю, що має на цілі розбити його на двоє, завершилася заняттям важного залізничного пункту Чангши, столиці провінції Гуанану, що через п'ять літ уважалася символом удачного опору Китаю Японії.

ШУКАЄТЕ ПРАЦЮ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. Bryant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Польща неоднотипна і однотипна

У згаданій вже нами статті польського офіційного журналіста д-ра Літавера в британській газеті „Йоркшер Пості“ попало ще одно замінне міркування, яке заслугує на увагу людей, котрих цікавить питання границь Польщі.

Як відомо, д-р Літавер виступає проти традиційного польського становища щодо польських границь, а вживає він для цього аргументу з етнографії. Мовляв, східна границя хитається, бо там населення мішане, і через те в цій справі не можна все стояти на становищі тої самої границі, як це роблять традиційні польські політики. Виходило би з того, що д-р Літавер є за етнографічною однотипною Польщу, під чим можна би розуміти шось у роді того, що колись голосив президент Вилсон, заявляючися за відбудову Польщі на всіх тих територіях, що мають переважаче число польського населення. Однак зараз потім д-р Літавер розмахнувся малювати, як саме він уявляє собі таку однотипну Польщу: національно однотипну Польщу можна би збудувати доволі п'ятох польських історичних міст: Познані, Кракова, Варшави, Вільна й Львова, каже д-р Літавер.

Отже Львів поставлений на рівні з Варшавою й Краковом. Об'я, для нього, однаково історичні польські міста. Для нас це велике безглуздя. Етнографічно, і історично, Львів і Варшава не одно. Львів збудували колись українські князі, як Варшаву й Краків польські, як Вільно литовські. Правда, Львів потім загарбали від українців польські наїзники, як Варшаву потім загарбала була від поляків Росія, як Краків забрала була Австрія, а Познань Прусія. Був час, коли в Варшаві було велике число москалів, коли Познань виглядала на пруське місто. Та кілька літ польського урядування вистарчило, або вимести московщину з Варшави, а прущину з Познані. Не стало чужого уряду, пропали чужі урядовці, і польські околиці наповнили наново порожнечу, утворилися нові українські міста.

Така сама доля була би й Львова. Хоча воно власи Польщі мало польську більшість, та ця більшість скоренько зникнула би, якби над краєм запанувала непольська влада. Якби це була українська влада, Львів до десяти літ був би майже чисто українським містом.

Безглуздя є теж плян Літавера будування однотипної Польщі по Львовом, але без цих мішаних східних провінцій, за котрі тепер за Польщу посварилася Росія. Якщо Львів мав би остатися при Польщі, а доволічні повіти з українською більшістю відійти від неї, то з нинішньої величини Львова скоро осталося би дуже мало. Останнім століттям Львів був майже виключно урядницьким містом. Таке місто залежить від величини краю, яким він править. Полишене без провінції, таке місто скоро заникло би й зійшло би до ролі Бродів в австрійській часи, або до ролі Здолбнува в польській. Знала це й Польща, коли вона так заціпеніла старалася польщити підльвівські повіти. По відході від Польщі українських повітів Галичини зо Львова вже ніхто не зробить фундаменту однотипної польської держави. Львів повинен ділити долю українського краю доволі нього.

Паки й паки

Уже півтора місяця минуло часу, як „Свобода“ помістила була статтю під наголовком „Полумаймо про усунення одного мовного замішання“, в котрій порушено було справу транскрипції англійських слів по українськи. Редакція звертала увагу на скандальну просто розбіжність наших газет при перепишуванні англійських слів та радила призадуматися над заведенням якої одної системи для цієї справи. Редакція не думала від себе справу ніяк пересуджувати, і тому не піддавала від себе ніякого кінцевого плану вирішування справи. Вона обмежилася тільки поставленням питання, себто оглядом питань, на які мусить розглянути кожний, що пише англійські слова українськими буквами.

Пишучи цю статтю, редакція певно не ждала „сто-процентової реакції“, себто не рахувала на те, що всі газети, котрі тільки вживають української мови, зараз заберуть слово для розгляду питання. Всеж таки, по правді кажучи, вона ждала, що певне число часописів на цю справу відкликнуться. А вже справа цікава для всякого українського журналіста й письменника, навіть можна сказати, для всякого читача української газети й книжки.

Сталося однак те, чого вона зовсім не передбачувала: скільки редакція могла додати, на справу не відкликнулася просто ні одна українська газета, ні в Злучених Державах ні в Канаді. Дивним дивом був відклик збоку читачів, тобто людей, які газет не редагують, а тільки їх читають. Був відгук навіть письменний з боку читача, котрий зрозумів, що тут іде за те, як писати українські імена по англійськи. Навіть з усіма цими хибними відгук збоку читачів вказував би на факт, що ця справа є справді важна для читачів, так, як з цього виходила теж і наша стаття.

Значачи перетягнення працею умовних робітників по редакції українських часописів на еміграції, що є безпосереднім вислідом їх недостаточного обсядження відповідним числом робітників, ми можемо догадатися, що ця умова заважала й в цьому випадку, як прийшло розглянути спокійно це питання транскрипції англійських слів по українськи. Ми знаємо, що серед навалу щільної редакційної праці, якої відкладати не дозволяють просто вимоги години, нема просто часу присвятити хочби хвилину якимнебудь справам, зв'язаних з мовою чи правопису.

Серед навалу біжучих питань такі справи можуть виглядати якщо не неважні, то принаймні на відкладні. Мовляв, їх вирішимо, як на це прийде вільний час.

Таке ставлення справи однак має ту хибку, що, відкладаючи розумове вирішення справи, ми не відкладаємо вживання прихвощеного виробленого способу. Ми відкликаємо тільки основне вирішення справи, а замість цього вживаємо неосновне вирішення. Як прийде друга нагода того самого роду, ми знову властиво не відкладаємо вирішення на будуче, а вирішуємо питання якбудь. Так поступаємо ще раз і ще раз, поки в нас не витвориться звичка поступати в таких справах без належної глибокої застанови. З часом ця звичка, вироблена в справах писання слів, переноситься до вживання слів, до властивих питань мови, а то й далше, до цілої нашої праці.

Ось чому українська преса в Новому Світі просто обов'язана взятися за обговорення і таких справ, як справа мови й правопису. Між такими справами справа транскрипції англійських слів по українськи є безсумнівною одною з перших, бо найлегшою. Вона не вимагає ні глибоких студій, ні знання двох мов, якби це на перший погляд могло здаватися.

Справа, можна сказати, найкраще надається на те, аби проломати це в деяких з наших газет уже традиційне трактування пекучих справ, що полягає в тому, що про справу не висказується ніякого погляду, поки хтось інший про неї не вискажеться, а як це станеться, і як хтось інший про справу заговорить, виступити проти його поглядів не з критикою, а з безпощадною лайкою, в неслухняній державній зради, церковного відступництва, морального мерзоту й таке інше. З такого негативізму треба нам нарешті вилікуватися, прийнявши почати лікуватися, а з чого краще почати лікуватися, як не зо справи, яка з усіх справ може найменше викликати не то вже людських пристрастей, але й звичайних почувань?

Ставлячи справу це раз на порядку дня, редакція цього часопису заявляє свою готовність піти остаточно за такою думкою, яку більшість української преси на імїграції признає найкращою, навіть хочби ця думка не була вповні нашою, бо вважаємо, що в тих справах правопису важнішим є, аби ми завели однотипний правопис, ніж щоби він з усіх боків видавався розумним.

Микола Чубатий.

Американські поляки та справа польської держави

Варто вчитися й від противника.

Американські українці не люблять поляків не без причини. Українці в Злучених Державах це на 90 відсотків прищельці зі Західної України. Многі з них такі безпосередно багато натерпілися від польської володіння, а решта живо співчувала з жертвами того, що діялося в Західній Україні впродовж двадцять літ поміж обома світовими війнами. Американці українського роду, що жив спершу, ніде правди діти, такі в конституційній державі, в Австрії, а потім літати в демократичній та вільній Америці, й в голові не могли поміститися такі речі як польська пацифікація та Береза Картуска, про які постійно писалося в українсько-американській пресі.

Ось це малювання української дійсності під Польщею, хоч зовсім правильно, зате неувало однак в українсько-американським громадянстві погляд на цілість української справи, себто на це страшниську дійсність під більшевиками, з вигнанням мільйонів людей голодом на найбагатшій землі в Європі, тисячами розстрілів і т. п. Ось і тому таке представлення української польської дійсності причинилося до свого роду перечування російсько-української дійсності, що знов не іде по лінії українського соборництва та незалежництва, а мостить шлях советофільству. Центром уваги для більшості американських українців ставала ось таким чином тільки Західна Україна й то навіть не ціла, але тільки Галичина та її важке політичне положення.

Американські українці навчилися теж недоцінювати польського противника, і через те не пристосовували до американських поляків, своїх американських співгромадян, засади: вчитися від противника. В щоденній житті американський українців привик дивитися на поляка як на фаворита з державним не доглядом, який завжди забачує через те і його горячого польського патріотизму та його праці для своєї батьківщини в Європі. А цей польський патріотизм такий, що вартує на нього звернути увагу, хочби на те, щоб від свого історичного противника чогось навчитися.

Катастрофа Польщі та американські поляки.

Положення Польщі, зглядно невеликої держави та ще й до того національно неоднородної, все було дуже важке і воно ніколи легчим не буде, доки існувати буде Росія, а Україна буде під російським пануванням. Польща втиснена між двома кольосами, Німеччину та Росію, мусить бути роздавлена що кількадесять літ, доки один із тих кольосів не буде знищений, або поки не буде придалений й імперіалістичний дух. Росія тепер потужна, а Німеччина розбита, але одностороння німецька нація

все лишиться, а як така буде далі Польща загрожує бути. Польща впаде жертвою свого географічного положення зовсім з тих самих причин, що й стара історична Польща. Упадок її приспичила ще й її національна політика супроти так званих меншин; саме ця політика стала зачіпкою для могучих сусідів. Росія старий віковий гнобитель українського народу пішла „визволяти“ українців зід Польщі, прилучуючи Західну Україну та Західну Білорусь до своєї імперії; Польща стала через те меншою на половину.

До цього треба ще додати, що так склалося, що Росія стала ще й союзником демократичних держав та поважно причинилася до заломання націоналістичної Німеччини; тому її голос став дуже поважним серед Об'єднаних Держав. Росія займаючи від Польщі Західну Україну та Західну Білорусь, здебільша визначила свої границі вздовж етнографічної українсько-польської границі, що при відповідній агітації, що тут іде про зєднання українських земель, здобуло для російської точки погляду навіть симпатиків серед могутньої західної демократії. Здавалося, що немає вже абсолютно ніякої надії на зміну такого рішення Росії. Росія ще й пішла далше, вона поставила свою руку теж на саму Польщу, даючи виразно до пізнання, що майбутня Польща це має бути держава напів залежна від Росії.

Та американські поляки не погодилися з фактичним паном положення в Східній Європі; не спустилися на дно, як тисячі американських українців, але розпочали шалену працю серед американських конгресменів, сенаторів, журналістів та вчених в обороні цілості своєї передвоєнної Польщі. Забулися різниці партійні, релігійні, світоглядні. На одним документі до американської влади фігурував клуб масонський побіч католицького братства рожанцового. Ми бачили підписи єпископів та високих духовників на протестах до през. Рузвельта побіч підписів відомих лібералів та сектарів. Оборона Польщі, цілої Польщі, навіть земель непольських, але українських та білоруських, теж була разом. Одна депутация за другою йшла до президента, до секретаря Гола; один меморіал за другим штурмували всі американські та неамериканські уряди від соток громад та тисячів установ.

В останніх днях травня відбувся великий конгрес американських поляків в Бофало, правдивий злиг американських поляків для двох справ, щоб затримати при Польщі українсько-білоруські землі, головню Львів та Вильно, та щоб оборонити правдиву незалежність Польщі. Здавалося, що ця перша справа цілком безнадійна. Таж Львів по советській конституції вже влучений до Советів „з волі українського населення“; на підста-

ві плебситу з вислідом 94% — за. Вильно теж стало вже столицею нової советської литовської республіки. І як мовляв тут Советам відворот? Чи може диктатор Сталін, що казав списати тільки паперу та друкарської фарби про новий лад в Європі, про споконвіку український Львів, чи може він тепер уступити? Таж вченим української академії наук наказали у цій справі написати кілька розвідок про основника Львова короля Данила, якого донедавна так не любили. Таж чи може „український комісар закондорних справ“ Корнійчук стати знов звичайним Корнійчуком, колиб сталося інакше? Пошож отже в таких обставинах полякам дали працювати, сказав би не один рутенець; неж справа безнадійна!

Можливості польського успіху.

Всеж такі жарлива праця не кого другого, а тільки американських поляків, як нині виглядає, не лишиться без результатів. Ми всіх таємних ходів дипломатії же тепер не знаємо, але вже показуються деякі признаки, що те, що здавалося неможливим, починає ставати можливим. Ще нині є туганина за ту чи другу особу польського достойника, що заідає в польському уряді в Лондоні, однак вже нині пораз більше говориться, що справа границь, себто справа повороту Західної України до Польщі, це для Сталіна не є головною справою, та що Львів та Вильно „полює 94 відсотків населення“ просилися під Совети, а Вильно же й столиця Литви, мають вернути наново до Польщі. На це вже так напів офіційно погодилася червона Росія, а домагається це тільки деяких концесій о-собової натури.

Немає сумніву, що поляки є отсе на порозі нового осгу й то такого осгу, який же недавно видавався прямо неможливим. Перед здетермінованою, але солідарною постановою американських поляків, перед їх сотнями прихильників в американським конгресі уступає на наших очах диктатор Сталін, сам себе не по лиці та неуге цілу комуністичну пропаганду за Львів, що має повернутися під Польщу.

Та робота американських поляків нам не подобається. Але чи проте не було добре американським українцям поглянути більше критично на себе, маючи перед собою ось таку роботу американських поляків. Наша справа безнадійна, каже не один; а вона дійсно стає безнадійною через нас всіх, що не вичуємо подиву історичного моменту. Тому варто такий дечого навчитися і від поляків!

ОСТЕРГАЮТЬ ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ ПЕРЕД ПРОВОНКАШЯМИ

ЛОНДОН. (ОНА). — Представники урядів на вигнанні виголосили до своїх народів промови, в яких повідомляли їх про азіатську інвазію Європи і перестерігали перед провокаціями зі сторони окупантів. Вони говорили, що німці будуть їх провокувати до повстання, а потому будуть їх бити. Наприклад, добре поінформовані люди, які прибули сюди з Європи, говорили, що німці будуть давати членам підземних організацій фальшиві зазиви до повстання проти німців, а коли такі піднічуться, то вони негайно їх зліквідують. Бесідники звивати провідників підземного руху бути дуже чуйними і не робити нічого такого, що моглоб пошкодити остаточній боротьбі з окупантом. Треба поводитися холоднокровно, не тратити голови і дивитися, що робить ворог. Його треба деморалізувати, нападати на нього і нищити, але робити це зручно, без непотрібних демонстрацій. Поневолені народи мусять владати, що вони нічого про це не знають, що їх це мало обходить, та що вони не цікавляться інвазією. Але на ділі треба систематично приготуватися до загального, народного повстання. Не сміє бути ніодною людиною в окупованих німцями краях, котра не бралаб участі в підземному русі. Крім народних зрадників і запоранців, всі чесні патріоти мусять організуватися і приготуватися до святого народного визволення.

ОЛЕКСА РЕМЕЗ ЧАЙКА (Оповідання) Я схопив лямпу і, майже безпритомний, вирушив з візитою. Опинившись на дворі, я мав страшне бажання гримнути лямпою об землю й вернутися назад до хати, але, звернувши погляд на наше вікно, побачив я в нім Дрозда, який дуже красномовно вимахував до мене кулаком, бажачи підтримати мою рішучість. Я рушив далі. Відчинив двері до сіниць, відтак відчинив другі двері й увійшов до малої кухоньки. Тут мусів стати і відпочити, бо від хвилювання мені заперло дух, а ноги здавалися такі тяжкі, немов би я перейшов пішки з десяти миль. Я глянув доволі себе: ліворуч плита, на ній кілька емальованих горнят і машинка до варення, праворуч, під вікном стояла умивальня, а просто проти мене — двері до сусідньої кімнати. Тихесенько, мов злодій, підійшов я до тих дверей і застукав. — Прощу... — почувлося за дверима. На одну хвилину блиснула в мені гадка втікати як найшвидше, та вже було запізно і я, втягнувши в себе як міг найбільше повітря, стиснувши міцно-преміцно правую рукою лямпу, лівою рукою відчинив двері і увійшов в кімнату. Сусідка сиділа біля стола, шось писала. В ту хвилину, як я увійшов до кімнати, вона океремилася до мене і вперла в мене здивований погляд своїх великих, синіх очей. — Добрий день! — гукнув я на цілу хату шутчним басом і, ступивши два кроки наперед, вклонився. — Добрий день... — відповіла вона встаючи зі стільця, не спускаючи з мене здивованих, дещо наляканих очей. Тут опустила мене і та крих-

та відваги, що ще була в мені, і я рішучо не знав, що маю говорити, і стояв мовчки, як слуп, дивлячися з ляком на неї; вона також мовчала, а погляд її очей став шораз більше наляканим. Так минула добра хвиля. Нарешті, сусідка перша опритомніла і промовила: — Що є? що вам треба? Кров бухнула мені в лице, жах охопив мене: я почув, що мені відібрало мову, язик мов прикипів до піднебіння, і я не міг нім повернути. Минула ще одна хвилина мовчанки. В очах сусідки почав відбиватися страх. Раптом чув я за нашими дверима якесь підозріле шурхання і зараз догадався, що це bestія Дрозд підстукує мене. Розлука огорнула мене і я, напруживши всі свої сили, роззявив рот і пробелькотів якийсь чужим, тоненьким голосочком просьбу о позичення нафти. Не пригадую собі докладно тих перших моїх слів, вимовлених до сусідки, лиш пам'ятаю, що то була мішанина недотепних фраз, пов'язаних з собою в неможливий спосіб, так, що сусідка нічого не зро-

зуміла з мого говорення і ще раз повторила: — Що вам треба? — Нафти! нафти!! — гукнув я, майже непритомний. Зрозумівши, нарешті, чого я від неї хочу, вона вибігла до кухні і, вернувшись з фляшкою в руці, сказала мені відкрутити машинку і почала наливати в лямпу нафту. Руки мої тремтіли і нафта вилівалася мені на руки. Я зробив напруження, щоб здержати тремтіння, але рефлекс відбився ще з більшою силою, руки мої застряслися, лямпа закидалася в руках, і нафта хлюпнула на моє убрання і на підлогу; сусідка глянула на мене якось підозріло і промовила: — Ви хворі?... Хворий... — відповів я махіально; зрештою, в ту хвилину я був справді хворий: в очах мені завівало, в очах стояв якийсь червоний туман, з поза якого я не бачив ні сусідки, ні лямпи, що тряслася в руках, лиш з глибини того туману доносилося до мене голос сусідки, а ще далі, десь в незірній далечині чувся, як мені здавалося, приду-

шений сміх bestії Дрозда. — Що з вами? — промовила стурбовано сусідка. — Перестудився... гарячка... — відповів я цілком не надумуючися, от, аби шось відповісти. — Ох, таж це не добре! — крикнула шарелянка сусідка, — треба якнайшвидше до лікаря... адже так можна вмерти... — Так є, можна вмерти... дякую... — повторив я махіально, і вчув, як за дверми зареготався на цілу хату Дрозд. В тій хвилину вернулася до мене притомність, і я кинувся утікати, навіть не подякувавши за нафту... Дрозда застав спокійно лежачого на ліжку, голова його була під подушкою, і лише зрадливо тремтіння плечей вказувало, що з ним діється в середині: bestія душився від сміху. — Гадюка! пес! зрадник! — гукнув я йому під подушку і, вхопивши на оберемок пальто та капелюх, вискочив на двір і пігнався до міста, втікаючи від сорому і злості... З розлуки написав як шевць і вернувся до дому аж вночі. На другий день я мусів від-

нести сусідці нафту, і хоч я втирався руками і ногами, і майже плачучи просив Дрозда, аби звільнив мене від такого страшного для мене діла — Дрозд був твердий, як скала, і на всі мої благання відповідав однаково: — Або віднесеш нафту, або з тобою не мешкаю й не знаюся. І я мусів йти до сусідки знов, та цим разом я вже був сміливіший. Війшовши до сусідки, я цілком притомно поздоровкався з нею, навіть усміхнувся, і подякував за нафту. — Як ваше здоров'я? — спитала сусідка, цікаво оглядаючи мою постать. — Були в лікаря? — Був, аж два рази: вчора й сьогодні... — брехав я, відважно дивлячися їй в очі — мені вже ліпше. — Ну, слава Богу... — відповіла сусідка. (Кінець буде).

Годі розумом збагнути...

(В „справі допомоги українському народові“, як про це пишеться в канадійській газеті „Новий Шлях“ у зв'язку з „Свободою“).

Проти нацистських метод.

Д-р Р. Гебельс, нацистський міністр пропаганди, щоби викликати хаос, тертя і замішання серед американців, послуговувався часто й довго, й не без успіху, такою методою, що зачав вихвалити через радіо деякі статті американських журналістів чи промови визначних американців, передруковуючи це й в контрольованій нацистами пресі. Ось ту обставину зачали в Америці використовувати різні політики, чи інші люди, в такий спосіб, що зачали питувати ось таких людей, що їх „похвалили“ нацистська преса, прихильниками нацизму, чи такими; що постувають чи говорять нерозумно й шкідливо для нації. Вистарчало отже, щоб якусь статтю чи промову „похвалив“ Гебельс як „розумну“, чи щоб її передрукувала нація стівська пропаганда, щоб можна було її осудити як „нерозумну“ і „шкідливу“. Як відомо, якийсь час вдалося та штука Гебельсови. І то головню завдяки американським комуністам, чи комузіуючим. Та згодом піднялась з різних ліберальних кол остра критика такого підходу до справ. І тепер, як знаємо, вже мало про це чути, щоб уже сам передрук статті чи промови нацистами „доказував“ її неодоливість, та щоб нацистські такі підступи мали успіх. Отже американська здорова опінія таки перемогла. Люди навчилися розсудно читати навіть і про те, що Гебельс хвалить, а тим самим навчилися свій розум мати. І надцвіла їх того, між іншим, теж і розсудна преса.

Наводимо це на те, бо нам здається, що не зашкодило б деяким українським газетам та людям глибше призадуматись над ось такою справою. А що вона й в нас актуальна, то видно от хочби по тому, що ми тепер вчитали в канадійсько-українській газеті „Новий Шлях“ про статтю „Свободи“ в справі допомоги Україні, яку „похвалили“ комуністи.

„Свобода“ і допомога Україні.

Для пригадки подамо, що в „Свободі“ з 9. травня б. р. появилася стаття п. н. „У справі допомоги українським людям в Європі“. Стаття, очевидно, добре передумана, написана по перевіренню можливостей такої допомоги, бож згадується виразно про вислаників Українського Конгресового Комітету, що були в Вашингтоні в різних установах і провірювали різні можливості допомоги Україні. Стаття ця є теж опера і на різних інших інформаціях, що походять з поважних і об'єктивних американських джерел, як і представляє те, в якому напрямі ідуть наряди в організовані громадянстві. Стаття бере під увагу поставу американських урядових кол і американського громадянства до ось таких харитативних справ, як і гідне застосування американських українців до справи ратування людей в Україні від крайньої нужди. Про усі ті речі не було дуже широко мови, але було зазначене те, що треба, зокрема, що ту акцію треба відділити від уської долітки, та що „супроти такого нещастя американські українці мусять стати разом до спільної акції допомоги, оставляючи на боці все те, що могло б ту акцію спиняти“. Ще написано, що „не важне нам, хто тут буде керувати самою допомогою“, коби тільки якнайбільше зібрати, що можливе, як виминемо „партійні, групові чи церковні тертя“. І тому саме „це мусить бути цілком аполітична, гуманітарна, акція ратування наших братів і сестер“, а саме так вирішив ту справу Конгрес Американських Українців у Філадельфії.

З ким іти разом?

Не перший і не сотий раз відзначалась „Свобода“ до громадянства у таких самих чи подібних справах. І чи вона колинебудь інакше писала? Чи як піднімались свого часу сумніви, чи при маніфестаціях іти разом з комуністами, то чи „Свобода“ не давала на це ясних відповідей? А чи як вона коли закликала усіх нас іти „разом“, включно з допомогою Західній Україні, чи голодуючій Східній Україні, то чи не кликала до акції так само, як і тепер, і чи хто коли розумів це так, що нам треба іти разом з комуністами? А якби і так сталося, що „Свобода“ малаб змінити своє становище у я-

кійсь важній, можна сказати, принциповій справі, то чи можна припускати, щоб вона у такому випадку могла не почуватись до обов'язку сказати про цю зміну відверто, ясно й просто і подати відповідні аргументи? Як можна серйозній людині, що трохи глибше застановиться над цим, припустити, що могло б статись інакше в газеті, що є народною і завжди була й є під народною контролею? Та ці речі є добре відомі нам, тут у стейтах. Але в Канаді, як видно, є такі, що припускають щось інше, що думають, що такі речі є можливі. Ось це мабути і використали комуністи, що „похвалили“, вправді з застереженнями, але „похвалили“ нашу газету за її становище в справі допомоги Україні. Навчались дещо з московської пропагандної штуки, а дещо перенявши від Гебельса, взяли вони за підступ. Очевидно, що в національній таборі, чи в національній пресі в Канаді можна було легко зорієнтуватись у тому підступі, бо треба було тільки зрештитувати те, що дала писала „Свобода“ про справу допомоги Україні, згадуючи за комуністичним крикуном тепер покликуватися на довголітню газету „Свободу“, що, мовляв, „дивиться добрі люди, чи не говорили ми вам, що ще прийде той час, коли ви і всі ваші провідники підуть разом з нами“... Що заставило його писати так нерозважно цю статтю, ми не знаємо, але віримо, що свої бляди він поиравинит і скаже всім, чи закляканим наших людей давати свої жертви комуністам і вірити їм, що вони дістануться до нашого бідного народу, чи думав, що такі жертви ми тепер повинні започаткувати збирати самі під проводами комітетів, спеціально для тієї цілі поорганізованих у Канаді й Америці? Лише в такий спосіб можна буде виправити похибку, якої допустилася „Свобода“ через написання цієї статті. Іншого виходу ми не знаємо.

Як поступили комуністи?

Ось так написано в згаданій газеті 17. червня. А в „Свободі“ вже з 24. травня, себто перед 23 днями, було висвітнено навіть для таких як цей автор статті. Як можна припустити, щоб він, або хоч хтось один в редакції не читав ще й дальшого висвітлень і відповідей на комуністичні напади на „Свободу“ в тій справі! Це щось таке нерозважне, що ми на те ніяк не відповідаємо, якби не ті численні читачі, що їх маємо в Канаді. Бо тут, у стейтах, то нашим людям просто смішно буде читати такі „спостереження і завваги“ як В. Рудченка.

Ще можнаб присвятити увагу тій мішанині, яку він вважає способом, як наладити допомогу Україні. Та тим хай уже клопочуть собі голови канадійські українці.

Допомога мусить бути дана!

Маємо віру, а може й дещо більше як віру, що й поважні американські чинники розуміють дуже добре становище американських українців в справі допомоги Україні, як і розуміють їхні слухні побоювання. І вони є того погляду, що нема причини, щоб нам хтось відмовляв того, що є справедливе й слушне. Але рівночасно справи представляються у них так, що харитатив-

Порівняйте дати і те, що пише „Новий Шлях“.

По тих усіх висвітненнях і лайках комуністів, з чого згадуємо тільки частину, появляються в канадійській „Новий Шлях“, аж в числах з 14-го червня і 17-го червня б. р. дві статті про комуністичну до-помогу акцію в Канаді, в якій пишеться про становище „Свободи“ до допомогової акції в такий спосіб:

„Недавно тому її видвинули досить нефортуноно й до-сить невизвано одна американська національна газета. Цей її крок почали використовувати комуністи в своїй кампанії „допомоги Україні“. Отже ми вважаємо крок тієї американської газети нерозважним, не-продуманим“.

В другій статті В. Рудченко, покликуючись на комуністичну газету „Українське Життя“, що помістила статтю „Свободи“ про допомогу Україні, вважає себе за компетентного давати це ось таку науку, що статтю „Свободи“ написав редактор „необдуманно“ і:

„тим зробив медвежу прислугу для українського наро-ду, бо своїм нерозважним пи-санням він увів у бляд не лише тих ширих українців, які ніколи до цього часу не були з комуністами в своїй праці, але також і дав він нагоду комуністичним крикунам тепер покликуватися на довго-літню газету „Свободу“, що, мовляв, „дивиться добрі люди, чи не говорили ми вам, що ще прийде той час, коли ви і всі ваші провідники підуть разом з нами“... Що заставило його писати так нерозважно цю статтю, ми не знаємо, але віри-мо, що свої бляди він поира-винит і скаже всім, чи закляканим наших людей давати свої жертви комуністам і вірити їм, що вони дістануться до нашого бідного народу, чи думав, що такі жертви ми тепер повинні започаткувати збирати самі під проводами комітетів, спеціально для тієї цілі поор-ганізованих у Канаді й Амери-ці? Лише в такий спосіб мож-на буде виправити похибку, якої допустилася „Свобода“ че-рез написання цієї статті. Ін-шого виходу ми не знаємо“.

Ось так написано в згаданій газеті 17. червня. А в „Свободі“ вже з 24. травня, себто пе-ред 23 днями, було висвітнено навіть для таких як цей автор статті. Як можна припустити, щоб він, або хоч хтось один в редакції не читав ще й даль-шого висвітлень і відповідей на комуністичні напади на „Свободу“ в тій справі! Це щось таке нерозважне, що ми на те ніяк не відповідаємо, якби не ті численні читачі, що їх маємо в Канаді. Бо тут, у стейтах, то нашим людям просто смішно буде читати такі „спостереження і завваги“ як В. Рудченка.

Ще можнаб присвятити ува-гу тій мішанині, яку він вважає способом, як наладити допо-могу Україні. Та тим хай уже клопочуть собі голови кана-дійські українці.

Допомога мусить бути дана!

Маємо віру, а може й дещо більше як віру, що й поважні американські чинники розуміють дуже добре становище американських українців в справі допомоги Україні, як і розуміють їхні слухні побоювання. І вони є того погляду, що нема причини, щоб нам хтось відмовляв того, що є справедливе й слушне. Але рівночасно справи представляються у них так, що харитатив-

НЕВТРАЛЬНИЙ ДИПЛОМАТ ГОВОРИТЬ, ЩО НІМЦІ ЩЕ СИЛЬНІ

БЕРН (Швайцарія. (ОНА). — Повернувшись недовго з окупованої Франції неутральний дипломат говорить, що Аліанти не повинні недоцінювати німецької військової сили, бо німці ще сильні. Може бути, що вони вже не можуть успішно нападати і загарбувати чужі краї, але оборонну силу мають ще велику. З цим Аліантам треба числитись і не зменшувати воєнних змагань на домашньому фронті.

Розуміється, говорив він, що альянтські бомбовики наробили великої шкоди і знищили в певних частях Німеччини воєнну індустрію, але проте німці таки виробляють воєнну зброю й амуніцію. Виробляють її десь на сході, в Австрії, Чехії і в Західній Польщі. Може бути, що не в такій великій кількості як попередно, але дають собі раду.

Дипломат говорить, що німецькі воєнки у Франції вже знають, що Німеччина остаточно мусить війну програсти, але Гебельс постійно вмовляє в них потребу боротись до кінця, бо як піддаються, то Аліанти будуть їх по кавалку різати, а якби Німеччина під-

НА АКЦІЯ ПОВИННА БУТИ ВІДІЛЕНА ОБОВ'ЯЗКОВО ВІД ПОЛІТИЧНОЇ.

Наша акція не може зупинятись і через те, що канадійські та американські комуністи пробують з цієї акції збивати капітал. Ми думали про те, що ми маємо робити. А нам треба сумлінно й чесно виконати наш обов'язок ратунку України, що повинно бути важнішим від большевицьких спекуляцій в Америці чи Канаді, а навіть і від ефемерних спекуляцій комуністичної влади в Україні. За спекуляції прийде у свої часі відповідати кожному, що спекулює на нужді. Та відповідати будемо і ми, як ми цю справу поведемо. Ось і тому нам треба організувати допомогу і б давати, а рівночасно вживати усіх легальних способів, щоби наша допомога доходила на Україну до українських жертв воєнного лихоліття і діставалася кожному, кому вона призначена, без огляду на те, як хто записаний у комуністичній, правлячій партії. В отих справах нам треба рахуватись теж і з порадами американських урядових установ, тим більше, що вони відносяться прихильно теж і до нашої акції та готові нам помагати, коли будемо вести акцію в площі харитативній, що не визнає ніяких дискримінацій.

„Свобода“ як така допомоги Україні не організує. Вона тільки переводить аналіз цієї проблеми в такий спосіб, щоб допомогти цю допомогу організувати, рахуючись при тому з реальними обставинами, бо як інакше можна в такій справі поступати, якщо щиро хочеться її здійснити.

НЕВТРАЛЬНИЙ ДИПЛОМАТ ГОВОРИТЬ, ЩО НІМЦІ ЩЕ СИЛЬНІ

БЕРН (Швайцарія. (ОНА). — Повернувшись недовго з окупованої Франції неутральний дипломат говорить, що Аліанти не повинні недоцінювати німецької військової сили, бо німці ще сильні. Може бути, що вони вже не можуть успішно нападати і загарбувати чужі краї, але оборонну силу мають ще велику. З цим Аліантам треба числитись і не зменшувати воєнних змагань на домашньому фронті.

Розуміється, говорив він, що альянтські бомбовики наробили великої шкоди і знищили в певних частях Німеччини воєнну індустрію, але проте німці таки виробляють воєнну зброю й амуніцію. Виробляють її десь на сході, в Австрії, Чехії і в Західній Польщі. Може бути, що не в такій великій кількості як попередно, але дають собі раду.

Дипломат говорить, що німецькі воєнки у Франції вже знають, що Німеччина остаточно мусить війну програсти, але Гебельс постійно вмовляє в них потребу боротись до кінця, бо як піддаються, то Аліанти будуть їх по кавалку різати, а якби Німеччина під-

НА АКЦІЯ ПОВИННА БУТИ ВІДІЛЕНА ОБОВ'ЯЗКОВО ВІД ПОЛІТИЧНОЇ.

Наша акція не може зупинятись і через те, що канадійські та американські комуністи пробують з цієї акції збивати капітал. Ми думали про те, що ми маємо робити. А нам треба сумлінно й чесно виконати наш обов'язок ратунку України, що повинно бути важнішим від большевицьких спекуляцій в Америці чи Канаді, а навіть і від ефемерних спекуляцій комуністичної влади в Україні. За спекуляції прийде у свої часі відповідати кожному, що спекулює на нужді. Та відповідати будемо і ми, як ми цю справу поведемо. Ось і тому нам треба організувати допомогу і б давати, а рівночасно вживати усіх легальних способів, щоби наша допомога доходила на Україну до українських жертв воєнного лихоліття і діставалася кожному, кому вона призначена, без огляду на те, як хто записаний у комуністичній, правлячій партії. В отих справах нам треба рахуватись теж і з порадами американських урядових установ, тим більше, що вони відносяться прихильно теж і до нашої акції та готові нам помагати, коли будемо вести акцію в площі харитативній, що не визнає ніяких дискримінацій.

„Свобода“ як така допомоги Україні не організує. Вона тільки переводить аналіз цієї проблеми в такий спосіб, щоб допомогти цю допомогу організувати, рахуючись при тому з реальними обставинами, бо як інакше можна в такій справі поступати, якщо щиро хочеться її здійснити.

дається тепер, то Об'єднані Держави наложити на неї велику кару. Нацисти ведуть тепер пропаганду за те, що кожний працездатний німець і німкня мусять приложити рук до оборони своєї батьківщини і оборонити рідний край з великою посвятою, бо інакше Німеччина пропаде на тисячі літ.

Інформатор виїхав з Франції ще перед інвазією, але каже, що німці сподівалися її, кожної хвилини і приготувалися до оборони. Вони виселили з приморської полоси майже все французьке населення й арештували всіх здорових французьких мужчин. Німецькі офіцери ходили нервові, часто заливалися і старалися показати, що нібито вони не дбають що станеться. Воєнки також ходили трохи закурени і боязливі, бо французькі підземні організації часто підкадали їм німецькою мовою писані газети і казали їм складати зброю поки час, бо шкода вмирати за дурного Гітлера. Члени тайних організацій казали німцям, що проти них повстане весь французький народ і вибе їх доноги. Хто приглядався німецьким воєнкам в Франції, той свято переконаний, що до наступу вони не надаються, але боронитися будуть завзято.

бути членом українського народного союзу, значить належати до такої допомогової організації, що побудована на певних, тривких і солідних основах.

бути членом українського народного союзу, значить належати до такої допомогової організації, що побудована на певних, тривких і солідних основах.

бути членом українського народного союзу, значить належати до такої допомогової організації, що побудована на певних, тривких і солідних основах.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. СТАРАННЯМ УКР. ЖИНОЧОГО КЛЮБУ, ВІДЦІЛУ 22-го СУА

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ І ВЕЧЕРА В ЧЕШЬ „ДНЯ БАТЬКА“ В НЕДІЛЮ, 25. ЧЕРВНЯ (JUNE 25, 1944) В УКР. НАР. ДОМІ, 181 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J. в годині 4-тій пополуночі

Концертну програму виконують шкільні діти під проводом Сестер Васильюк. Виступне слово виступить о. Світлик Вол. Лотович, Святочну промову виступить пані Клавдія Олександрівна, організаторка Союзу Українок Америки і редакторка „Наше Життя“.

Отсею дорогою Комітет Свята щиро запрошує всіх до численної участі в тій великій святі „Дня Батька“.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ У ЛОС АНГЕЛЕС, КАЛІФ., І ОКОЛИЦІ! Українці, що мешають у Лос Анжелес Галлуа, Борбенс, Глендейл А Пасадіна, створили УКРАЇНСЬКУ ЦЕНТРАЛЮ В ГАЛІВУДІ

І просять усіх українців національного переконання вписатись в членство цієї організації. Тих, що думают прийти до Каліфорнії, просимо задержати собі цю адресу: UKRAINIAN SOCIAL CENTER 6404 Hollywood Blvd., Room 402. Hollywood 28, Calif. Може телефонувати — Hillside 6050 і дістати бажані інформації про нашу організацію.

УВАГА! ЧЕСТЕР ПА. УВАГА! ТОВАРИСТВО ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, відділ 156 Українського Народного Союзу

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ ДНЯ 4. ЛІПНЯ (JULY 4, 1944) В ДОМІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ НА ІСТ ЧЕСТЕР GREEN & McILWAINE STREETS

Товариство просить усіх членів відділу, мужчин, жінок і дітей, місцевих і позаміських, щоби пам'ятали, що як прийде день 4-го липня, щоб усі прийшли віддати честь У. Н. Союзові, котрий не одній владі і спираю втер слезу.

Також просимо всіх членів відділу, котрі мають знайомих, або рідню, що ще до Союзу не належать, а хотіли би вписатись у членство, привести зі собою на це свято, а там будемо виступувати аплікації, бо тільки тим ми покажемо ширшу любов до Батька-Союзу, коли приєднаємо йому багато нових членів.

На цій ювілейній святі буде прийнятий гол. контролор У. Н. Союзу д-р В. Гаган і виступить святочну промову. На тій святі буде СПІЛЬНА ГОСТИНА. — Вступ вільний. ЗА КОМПІТЕТ СВЯТА: Дмитро Погорілець, Яцко Ташук, Василь Новак, Микола Ішук.

УВАГА! ПІТТСБУРГ, ПА., І ОКОЛИЦЯ!

Старанням усіх відділів У. Н. Союзу з Пітсбургу та околиці

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО

з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу

В НЕДІЛЮ, 25. ЧЕРВНЯ (June 25, 1944)

в WEST VIEW PARK, PITTSBURGH, PA. ПАРК БУДЕ ОТВОРЕНИЙ ВІД ГОД. 1. ПОП. ПОЧ. КОНЦЕРТУ В ГОД. 3:30 ПОП.

У концертній програмі возьмуть участь два хори, а саме, хор з Карнегі, Па., під управою В. Лівінського та хор з Ембридж, Па., під управою І. Госья. Добре відомо українська солістка, Марія Полянська з Нью Йорку, відспіває кілька пісень. Їй буде акомпанювати Люба Королишин. Також відспіває кілька пісень знама нам усім у Пітсбурзі п-ні Марія Хандога. Їй буде акомпанювати Леся Кучер, яка також введе українські танки. Американським бесідником на святі буде сенатор JAMES J. DAVIS. Святочну промову виступить головний секретар У. Н. Союзу Д. Галиччін. Англійською мовою промовить до молоді редактор „Юкрейніен Вікл“ С. Шумеко. Також буде промовляти В. Шабатура.

По всіх цих громадах, з яких Союзові беруть участь в ювілейному святі, будуть відправлені молебні в деяких церквах в неділю, 18. червня, а знов в інших у неділю, 25. червня.

Шановні члени й членці У. Н. Союзу та всі українці Пітсбурзі! Дня 25. червня обходимо 50-ліття У. Н. Союзу. Хай же цей день буде для нас справжнім величавим святом, в якому ми всі возьмемо участь, та нашою участю пошануємо гідно цю велику працю, яку він Союз упродовж 50 років для нашого загального добра.

Тикети на свято можна дістати від Ювілейного Комітету. Тикети, закуплені від Комітету перед святом, є по зниженій ціні. Також можна буде дістати тикети вже в парку від Комітету. Нсі тикети, які були продані на щасливе одержання бондів, мають бути звернені найдалі до 22. червня.

Ювілейний Комітет 50-ліття У. Н. Союзу.

Купуймо Бонди Зорганізовано!

Шановні українці міста Нью Йорку!

ЯК ВІДОМО, ТЕПЕР ІДЕ КАМПАНИЯ ЗА ПРОДАЖ БОНДІВ П'ЯТОЇ ВОЄННОЇ ПОЗИЧКИ. СУМА, НА ЯКУ ТРЕБА ПРОДАТИ ЦІХ БОНДІВ, Є ВИЩОЮ ВІД СУМИ КОТРОНЕБУДЬ ПОПЕРЕДНОЇ ПОЗИЧКИ. ТОМУ ВСІ МИ МАЄМО КУПИТИ ТЕПЕР БОНДІВ НА СУМУ БІЛЬШУ НІЖ МИ ДОСІ КУПУВАЛИ. А ЩОБ ОПІСЛЯ МИ МОГЛИ ЗНАТИ, ЗА СКІЛЬКИ УКРАЇНЦІ МІСТА НЬО ЙОРКУ ЗАКУПИЛИ БОНДІВ, ТО ЦЕ КУПНО ТРЕБА ПЕРЕВЕСТИ ЗОРГАНІЗОВАНО. ЦЕ МИ ОСЯГНЕМО, КОЛИ ЗАКУПИМО БОНДИ НА

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE

в суботу, 1. липня (July 1, 1944)

в Церковній Салі св. Юра, 217-219 East 6th St., New York, N. Y.

початок збору в годині 8. ВЕЧЕРОМ.

БОНДИ МОЖНА БУДЕ КУПИТИ ТАКИ НА САЛІ В ЧАСІ ЗБОРУ ЗА ГОТІВКУ АБО ЧЕКИ. Докладна програма збору буде проголошена пізніше. Отже памятайте за день 1. липня. Приходіть громадно, та в цей спосіб сповніть свій американський обов'язок супроти нашої держави.

Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій міста Нью Йорку.

УВАГА! ПІТТСФІЛД, МАСС., І ОКОЛИЦЯ!
СТАРАННЯМ ВІДЦІЛУ 150 У. Н. СОЮЗУ

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
І
БЕНКЕТ

з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу
В НЕДІЛЮ, 25. ЧЕРВНЯ (JUNE 25, 1944)
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, WATSON ST., PITTSFIELD, MASS.

Свято лічється зраня Службою Божою, а по Сл. Божій пахиди за померших членів. Концерт зачнеється в годині 3. пополуночі. Співатиме місцевий хор під управою о. Борси. Солістка п-на М. Бурбела відспіває кілька пісень при акомпанюванні п. Г. Березицької. Це перший раз будемо мали нагоду почути її спів, що гордість стейт-у Коннектикот. Виступатимуть діти з декламаціями. Святочну промову виступить гол. пресд. У. Н. Союзу М. Мурашко й орг. У. Н. Союзу А. Маланчук. По концерті спільний Бенкет.

Шановні Союзівці й Громадяни! Не пропустім цієї нагоди, а прийди повитати того Батька-Союзу, якого 50-ї роковини цього року святкуємо. Покажм, що ми є членими дітьми на словах, але також і на ділах!

ЗА УРЯД 150. ВІДЦІЛУ У. Н. СОЮЗУ:
М. Дарчук, предсідник; А. Гуска, касієр; А. Яремій, секретар.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BERGEN 4-0237—BRYANT 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сушні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При переїзді до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнаїтід Стейтс Емплоїмент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПОТРІБНО ВОЄННИХ РОБІТНИКІВ

ДО ФАБРИКОВАННЯ СТАЛЕВИХ ПЛИТ РОБІТНИКІВ — SHEET METAL LAYOUT

ЦІЛИЙ ЧАС, АБО КІЛЬКА ГОДИН

Вправляти, або неопрацьовані

ДОБРА ПЛАТНЯ

Постійна праця — Достійні овертайми

Знамениті робітничі умови

Потрібно Посвідки Звільнення

Голоситесь:

L. O. KOVEN BRO., Inc.

Pateron Plank Rd. & Franklin St.

JERSEY CITY

або

DOVER BOILER & PLATE FABRICATORS

Dover, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід непотрібний

ЯК ПОРТЕРІВ

РОБІТНИКІВ

ДОБРА ПЛАТНЯ

ПОСТІЙНА РОБОТА

Робітники з важкої воєнної роботи мусять мати доказ звільнення.

FEDERAL

TELEPHONE & RADIO CORP.

591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

МУЖЧИН НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ

Дистанту харч і уніформи

Цілий час або частину

ПОМИВАЧІ

ДИШВАШЕРЗ, ПАТВАШЕРЗ

ПОРТЕРИ на день і ніч

Мусять говорити по англійськи

Бонуси — платні вакації

Постійна позиція

Робітники в критичних заняттях мусять принести звільнення

SCHRAFFT'S

ГОЛОСИТЬСЯ ЦІЛИЙ ДЕНЬ

56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

АБО ГОЛОСИТЬСЯ 5-8 ГОД. ВЕЧІР

1381 BROADWAY (Nr 38 St.) N. Y.

ПОТРІБНО РІЗНИКА І ПОМІЧНИКА

Стала праця в різниці

Робітники у воєнній індустрії мусять мати посвідку звільнення

CHARLES MILLER CO.

5th ST. and N. Y. S. & W. R. R.

(near Tompelle Ave.)

NORTH BERGEN, N. J.

ДОМАШНЬОГО РОБІТНИКА

Window Cleaner — Housemen

Добра плата

Бачте Miss Hurst

Hotel Gramercy Park

Lexington Ave & 21st St., N. Y. C.

ЧОЛОВИКА ПИЛІ ЛЯДІ ПИЧО

Дінь

\$10 ЗА ПИЧ

5 або 6 годин

HARBOR VIEW DINER

9229 — 4th Ave., Bklyn, N. Y.

ХЛОПЦІВ

у робітничій піч молодих мужчин

легка фабрична робота

в початку \$22 і вище

VIVIAN ALLIED

110 W. 27th St., N. Y. C.

ДЖЕНІТОРА — \$150

4 кімнати — 66-фунційний дім

Голоситесь **Siragusa Law Office,**

319 E. 12th St., N. Y. C.

ДІВЧАТ — ЛЕГКА РОБОТА

Складання — стала праця

добра платня; нагода на аналіз

повоєнна будучність

ALGREN MFG.

325 Lafayette St., N. Y. C.

Портєра для Кафетєрї

Голоситесь **Y W C A**

270 Fairmount Ave.

Jersey City, N. J.

ПЕРІОРИДНОГО МАШИНИСТІ І ТОКАРЯ

до воєнної роботи

з повною будучністю

Приверженість **W M C** права

BROOKS EQUIPMENT CORP.

4625 Park Ave.

UNION CITY, N. J.

МУЖЧИН

Сушня поєнна індустрія

Добрі робітничі умови

Ти, що тепер працюєш у

воєнній роботі хай не голоситесь

JOS. T. RYERSON & SON, Inc.

203 West Side Ave., Jersey City

West Side Montgomery Bus

passes the door

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ЖІНКИ КІЛЬКА-ГОДИННА ПРАЦЯ

РОБІТНИЦІ В ПЕНТРІ

РОБІТНИЦІ В КУХНІ

11 раніо до 3 попол.

5 попол. до 9 ввечер

5 днів

SCHRAFFT'S

56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ОПЕРАТОРОК

досвідчених на Singer Machine

пінти діють операції

Canva Specialty Co.

51 W. 21st St., N. Y. C.

Операторок

досвідчених у шиттю

стало; добра платня

H. Weinstein Co.,

101 W. 37, N. Y.

Потрібно операторок

на Singer Sewing Machine

робота при часті; стала праця

і добра платня

Wishire Clothes Co.

102 W. 11th St., N. Y. C.

МУЖЧИН ЛЮТОВАТИ

новости і бікветєрї. Знаменита платня,

стала праця, добра нагода для

компетентної особи.

MODERN DESIGN

110 W. 40th St., 5th floor

ДІВЧАТ

до роботи

ручногомоді білля

стала посада

і добра платня

EMMA A. MALOOF INC.

414 Madison Ave., N. Y. C.

ОПЕРАТОРКИ

досвідчених у шиттю сукноок

ДОБРА ПЛАТНЯ

370 W. 35 St. (Room 1807) N. Y. C.

ДІВЧАТ

до легкої фабричної роботи

ДОСВІД НЕПОТРІБНИЙ

GRAND NOVELOID MFG CO.

12 West 20 St. Wa 9-5716

Дівчат і жінок

до фабрики в Бронкс

відділ пакування

добра платня

жєтєвї Бронкс; воєнно

Plymouth Rock Provision Co.

1560 Boone Ave.

bet. 172 & 173rd St.

Операторок елевейторам

Таких, що носять одіня 12 до 14

Прийміть робітничі умови

Голоситесь у **Miss Richardson**

Hotel Wyndham

42 W. 38th St., N. Y. C.

Операторок елевейторам

Таких, що носять одіня 12 до 14

і вкють дїяг. мову

Прийміть робітничі умови

Голоситесь у таймкїпера

Hotel Park Crescent

87th St. & Riverside Drive, N. Y.

ЖЕНЩИН ЧИСТИТИ ОФІСИ

добра платня; невіді візї; год. від

6. веч. до 1. раніо. Згодується **Kim-**

пата 503, 350 Fifth Ave., N. Y. City.

at 6 P. M.

ЖІНОК

до загалного чїщення

50 п. на годину

Голоситесь **Personnel Office**

2nd floor balcony

SAKS — 34th

Broadway at 34th St., New York

Дівчини при Ляді

і bus girl

до кафеєтерї

Голоситесь **Y W C A**

270 Fairmount Ave.

Jersey City, N. J.

КУХАРОК

Жінок заїтересованих в куховарствї

3 домашнім або ресторанийним

досвідом

Добра платня — скоро візївкї

Гарній вишкіл в добрій роботі

Треба знати читати

і писати, по англійськи

SCHRAFFT'S

56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ОПЕРАТОРОК

досвідчених і без досвіду

при жіночїх пєтїюках

добра платня на початку

і сталою правєю

HECHVEL UNDERGARMENT CO.

39 E. 30th St., near Madison Ave.

ЧЕМБЕРМЕЙДС

БЕТМЕЙДС — КЛІНЕРС

Добра платня

Бачте **Miss Hurst**

HOTEL GRAMERCY PARK

Lexington Ave & 21st St., N. Y. C.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Замість півня на могилу бл. п.

Гаврила Слободяна.

На українськїм цвинтарі на

Факс Чейз вросла дїя 6 черв-

ня 1944 р. свїжа могила. Вона

на віки приєдна до себе оди-

го з найліпших синів українсь-

кої філядельфійської громади

бл. п. Гаврила Слободяна.

Склонила свою голову над до-

мовиною покійника сімї й при-

ятелі і до них промовив сер-

дечно серед сліз гр. Михайло

Вишиванок. Він коротко зга-

дав про заслуги покійника, про

його золотий характер і про

його почуття родинних та гр-

мадянських обовязків. А для

дальшого розпам'ятовання при-

кмет небіжчика запросив при-

сутних на поминки до ТОВА-

риства Українсько-Американ-

ських Горожан при Норт

Френклін вулиці.

Як зїїшлися на поминки, то

іменем тов. „Любов“, від. 45

У. Н. С., якого через 38 літ не-

біжчик був членом, і до якого

внїсав свою родину, промови-

вїв голову товариства, гр. Ми-

хайло Дубас. Він згадав за по-

шану, за якою всі члєни відно-

силися до покійника і за той

добрий приклад згїдливості, з

яким небіжчик практично про-

моував шлях народному жит-

тю. А для вишанування пам'яті

небіжчика вїзав присутних

зложити жертву на народні

цїли замїєць вїнка на домови-

ну. На заклик відїзвалися при-

ятїні так, що зложили \$300 і

віддали їх до розпорядку ро-

дині небіжчика.

До родини й приятелїв про-

мовили це: д-р Павло Дубас,